

Κυριακή 23 Οχτώβρη 2016

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

Σελίδα 20

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Ιμπεριαλιστικές συμφωνίες και αντιθέσεις με επίκεντρο την κλιματική αλλαγή

Η συμφωνία για την κλιματική αλλαγή, την οποία υπερψήφισαν στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ και τα άλλα αστικά κόμματα, διαμορφώθηκε σε συνθήκες επιβράδυνσης της διεθνούς καπιταλιστικής οικονομίας, όπου κανένα ιμπεριαλιστικό κέντρο δεν λειτουργεί ως «ατμομηχανή» της καπιταλιστικής ανάπτυξης.

Σε αυτές τις συνθήκες οξύνονται οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις, στις οποίες δεσπόζουν οι ανταγωνισμοί ΗΠΑ, Γερμανίας, Κίνας, Ρωσίας και άλλων ισχυρών καπιταλιστικών κέντρων.

Πολλά τα πεδία των ενδοκαπιταλιστικών αντιθέσεων

Σ' αυτές τις συνθήκες, οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις εκφράζονται σε πολλά πεδία, ένα απ' τα οποία είναι και η συζήτηση γύρω απ' την κλιματική αλλαγή:

Α. Μεταξύ των πετρελαιοπαραγωγών και καταναλωτών χωρών που έχουν αποκλίνοντα συμφέροντα, αλλά και μέσα στις χώρες, όπως π.χ. των μονοπωλίων πετρελαίου και αυτών της «πράσινης οικονομίας».

Δέκα χώρες παράγουν το 72% της ρύπανσης (διοξειδίου του άνθρακα), με πρώτη την Κίνα (25% των παγκόσμιων εκπομπών) και δεύτερες τις ΗΠΑ, που είναι όμως πρώτες στο κατά κεφαλήν ποσοστό ρύπανσης. Μόλις 90 μονοπωλιακοί όμιλοι ευθύνονται για τα 2/3 των παγκόσμιων εκπομπών καυσαερίων.

Στις **ΗΠΑ**, το σχέδιο Ομπάμα προέβλεπε στροφή στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και περικοπή στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Η «επιθετική στροφή» προς τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας εκφράζει μια πλευρά της γενικότερης αντιπαράθεσης ανάμεσα στις μερίδες του αμερικανικού μονοπωλιακού κεφαλαίου (πολυεθνικών πετρελαίου και φυσικού αερίου) και σχετίζεται με τη διασφάλιση του βιομηχανικού και τεχνολογικού προβαδίσματος έναντι της Κίνας, της ΕΕ, της Ιαπωνίας, καθώς και της ενεργειακής ανεξαρτησίας. Οι αντιθέσεις αυτές αντανακλούν και στις προτιμήσεις τους στους υποψηφίους προέδρους των ΗΠΑ (Κλίντον - Τραμπ).

Η **Κίνα** έχει βάλει το φιλόδοξο στόχο της πρωτοκαθεδρίας έναντι της ΕΕ στην προώθηση της «πράσινης» Ενέργειας. Το 2015, ανακοίνωσε ένα πενταετές πρόγραμμα επενδύσεων ύψους εκατοντάδων δισ. δολαρίων το χρόνο, για την κατασκευή και ανάπτυξη υποδομών ανανεώσιμων μορφών Ενέργειας.

Κίνα και **Ινδία** εμφανίζουν σχετικά κοινή στάση, καλώντας τις «οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες» να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τον περιορισμό των παγκοσμίων εκπομπών άνθρακα και την παροχή στα αναπτυσσόμενα κράτη, των 100 δισ. δολαρίων που δεσμεύτηκαν ετησίως έως το 2020.

Η στάση της **Ρωσίας** αφορά την επιδίωξη της ρωσικής αστικής τάξης να διασφαλίσει όρους βελτίωσης της θέσης της στη διεθνή αγορά, εκμεταλλευόμενη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της επάρκειας σε υγρά και αέρια καύσιμα, αλλά και τις γεωπολιτικές της θέσεις στην ευαίσθητη γι' αυτή ζώνη της Κεντρικής Ασίας και του Καυκάσου, όπου η αμερικανική προέλαση της στερεί συνεχώς ζωτικό χώρο. Από την άλλη, τμήματα της ρωσικής αστικής τάξης και η αντανάκλαση των συμφερόντων τους σε πολιτικό επίπεδο φαίνεται ότι προσβλέπουν σε οφέλη μέσα από τη γενίκευση της «αγοράς δικαιωμάτων ρύπων», καθώς η σχετική βιομηχανική υποχώρηση της Ρωσίας, μετά τις ανατροπές στις αρχές του '90, είχε ως αποτέλεσμα και τη σχετική μείωση των εκπομπών.

Η **ΕΕ** επιδιώκει τη διασφάλιση της κερδοφορίας των μονοπωλιακών ομίλων της με την επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, την ενθάρρυνση επενδύσεων σε νέες τεχνολογίες. Γι' αυτό εκτιμά ότι η Συμφωνία των Παρισίων μπορεί «να τονώσει τις επενδύσεις και την καινοτομία σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και κυκλική οικονομία, συμβάλλοντας έτσι στη φιλοδοξία της ΕΕ να γίνει ο παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα της πράσινης Ενέργειας» και να διευρύνει παραπέρα την αγορά σχετικών εμπορευμάτων, διασφαλίζοντας την κερδοφορία, την ανταγωνιστικότητα των πρωτοπόρων ευρωπαϊκών μονοπωλιακών ομίλων απέναντι στον οξυνόμενο διεθνή ανταγωνισμό και την προστασία από τους ανταγωνιστές της.

Παράλληλα, επιχειρεί να μειώσει την εξάρτησή της από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα, ν' αυξήσει το μερίδιο των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην παραγωγή Ενέργειας σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο και να επεκτείνει τις στρατιωτικές της δυνατότητες και στο πεδίο της «ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ» και «των κινδύνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή».

Οι επενδύσεις στην ΕΕ μειώθηκαν, επηρεαζόμενες από τις εξελίξεις στην οικονομία της. Το 2015 εμφάνισε τις χαμηλότερες επενδύσεις από το 2006 και μετά. Ωστόσο, η ΕΕ διατηρεί την πρώτη θέση στο συγκεκριμένο τομέα.

Η καθυστέρηση των επενδύσεων σε παγκόσμιο επίπεδο (πτώση 23% το 2016 σε σχέση με το 2015) οδήγησε σε επενδυτικά funds που διαχειρίζονται 13 τρισ. δολάρια, να ζητήσουν από τους G-20 την επιτάχυνση των επενδύσεων

Από την «Παγκόσμια Διάσκεψη για το Κλίμα», που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβρη του 2015 στο Παρίσι

σε «καθαρή» Ενέργεια και την άμεση υλοποίηση της Συμφωνίας για το κλίμα.

Β. Η διαπάλη εκφράζεται, επίσης, με το **εμπόριο ρύπων**, που αξιοποιείται για την αύξηση της κερδοφορίας μονοπωλιακών ομίλων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η αγορά ρύπων το 2007 έφτασε στα 64 δισ. δολάρια, ενώ για την περίοδο 2012 - 2015 οι συναλλαγές έφτασαν στα 400 δισ. δολάρια.

Μεγάλοι οικονομικοί οργανισμοί, όπως οι «Merrill Lynch», «J.P. Morgan», Deutsche Bank, Goldman Sachs, συμμετέχουν στην αγορά δικαιωμάτων.

Η ΕΕ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση πολιτικών που αφορούν την κλιματική αλλαγή και προωθεί την επιβολή παγκόσμιων δεσμευτικών στόχων μείωσης των ρύπων και δημιουργίας αγοράς εκπομπών ρύπων για όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ. Το 2011, το ελληνικό κράτος εισέπραξε από τις πωλήσεις αδιάθετων δικαιωμάτων πάνω από 111 εκατ. ευρώ.

Οι πιο ισχυρές καπιταλιστικές χώρες έχουν συμφέρον να «επενδύσουν» στην αγορά δικαιωμάτων εκπομπών ρύπων από λιγότερο αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, οι οποίες θα εισπράξουν ένα «πινάκιο φακής», τα χρήματα από την πώληση των πλεοναζόντων δικαιωμάτων ρύπων. Έτσι, οι χώρες - «αγοραστές» θα συνεχίσουν την περιβαλλοντική επιβάρυνση και παράλληλα θα εμπορεύονται την προηγμένη τεχνολογία τους, με ικανοποιητικό ποσοστό κέρδους. Η Γερμανία π.χ. που εκπέμπει περισσότερο από το κατανεμημένο ποσοστό επίπεδο χώρας, σύμφωνα με τις αποφάσεις των διεθνών συμφωνιών, αγοράζει δικαιώματα ρύπων π.χ. από την Πολωνία, την Κόστα Ρίκα, που συνολικά εκπέμπουν λιγότερο από το κατανεμημένο ποσοστό ρύπων. Επίσης, αυξάνει η πίεση του ανταγωνισμού ΗΠΑ και ΕΕ με την Κίνα και την Ινδία, που έχουν πιο ρυπογόνες βιομηχανίες και επομένως πρόσθετες επιβαρύνσεις.

Σε εξέλιξη είναι και η διαδικασία διηπειρωτικής σύνδεσης μεταξύ ΕΕ και Αυστραλίας στα συστήματα εμπορίας εκπομπών. Δηλαδή, αυστραλιανοί όμιλοι θα είναι σε θέση να πωλούν τα δικαιώματα που δεν χρειάζονται ακόμη και στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, αλλά και να στραφούν στην ΕΕ σε περίπτωση που χρειάζεται να καλύψουν τις ανάγκες τους σε δικαιώματα εκπομπών.

Γ. Οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις εκφράζονται επίσης με τον ανταγωνισμό για την «επισιτιστική ασφάλεια» που είναι σε εξέλιξη. Αυτό εκφράζουν οι αποφάσεις των G-8 στην Ακουίλα το 2009 και των G-20 το 2011, αλλά και της ΕΕ. Πίσω από το σύνθημα «τέλος στην πείνα» κρύβεται η κατεύθυνση ενίσχυσης της καπιταλιστικής ανάπτυξης, ιδιαίτερα των χωρών της Αφρικής. Για να «ηρολάβουν» δε τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ήδη πολυεθνικά μονοπώλια αγοράζουν ή μισθώνουν μέσω πολύ μεγάλων συμφηράξεων (ΣΔΙΤ), για 99 χρόνια, τεράστιες αγροτικές εκτάσεις (μόνο στην Αφρική πάνω από 220 εκατομμύρια στρέμματα) για παραγωγή φτηνών τροφίμων, ξυλείας και πρώτης ύλης προσανατολισμένης στις εξαγωγές.

Η Συμφωνία των Παρισιών

Η απόφαση της **Διάσκεψης του Παρισιού** είναι **διακρατική καπιταλιστική συμφωνία**, η οποία, όπως και σε άλλες διεθνείς διασκέψεις, διαμορφώθηκε μετά από διαφωνίες, αντιθέσεις και συμβιβασμούς των ιμπεριαλιστικών κέντρων. Αυτές εκφράστηκαν στον καθορισμό των στόχων, των μηχανισμών ελέγχου, στην κατανομή της χρηματοδότησης, στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης για την αντιμετώπισή της.

Αξιοποιεί την κλιματική αλλαγή ως **ευκαιρία κερδοφόρας διείσδυσης των πολυεθνικών ομίλων σε νέες αγορές**, για τον έλεγχο αγορών και περιοχών και την αναδιανομή τους, για την απόκτηση ισχυρότερων θέσεων που θα διασφαλίζουν την κερδοφορία τους.

Οι διακηρύξεις τους περί μοναδικής ευκαιρίας για να παραδοθεί στις επόμενες γενιές ένας κόσμος πιο σταθερός, σε ένα υγιέστερο πλανήτη, με δικαιότερες κοινωνίες και πιο ευημερούσες οικονομίες, με αξιοπρεπείς εργασίες, για ανθρώπινα δικαιώματα, **συγκαλύπτουν την επίθεση των μονοπωλιακών ομίλων απέναντι στην εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα**, που γίνονται καθημερινά θύματα της εντεινόμενης καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και τροφή στα κανόνια τους.

Για να υλοποιηθούν οι στόχοι της Συμφωνίας, οι αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες θα χρηματοδοτήσουν δράσεις στις αναπτυσσόμενες καπιταλιστικές χώρες, τις οποίες και θα δεσμεύουν με την αγορά της σχετικής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, προς όφελος των κερδών και της διείσδυσης των μονοπωλίων.

Η στάση της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ

Με πρόσχημα την κλιματική αλλαγή, η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ συμμετέχει ενεργά στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς. Ισχυρίζεται ότι η πορεία προς την «πράσινη» Ενέργεια, την κυκλική οικονομία, την ενεργειακή αποδοτικότητα και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, γενικότερα η αλλαγή του ελληνικού παραγωγικού μοντέλου, μπορεί να οδηγήσει στη «δίκαιη» ανάπτυξη με οφέλη για όλους.

Η θέση αυτή προωθεί τα στρατηγικά συμφέροντα των μονοπωλιακών ομίλων της Ελλάδας και της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στον κερδοφόρο τομέα της «οικονομίας» της κλιματικής αλλαγής. Υιοθετεί, υλοποιεί και συνδιαμορφώνει την περιβαλλοντική στρατηγική της άρχουσας τάξης, της ΕΕ, το εμπόριο ρύπων, «αγωνίζεται» κάτω απ' τη σημαία του ΣΕΒ για ριζική στροφή στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, με «απεξάρτηση από πετρέλαιο και ορυκτούς ενεργειακούς πόρους».

Υπέρμαχοι της στροφής της οικονομίας σε «πράσινη οικονομία», στο όνομα της κλιματικής αλλαγής, δηλώνουν όλα τα κόμματα του ευρωμονόδρομου.

Δυο είναι οι δρόμοι και για την κλιματική αλλαγή

Ο καπιταλισμός, μοναδικό κριτήριο του οποίου είναι το ποσοστό κέρδους, απομυζά τον άνθρωπο και καταστρέφει το περιβάλλον και δεν μπορεί να αντιμετωπίσει την όποια κλιματική αλλαγή. Στον καπιταλισμό, η πρόοδος της επιστήμης και της τεχνικής βρίσκεται στα χέρια των καπιταλιστών, οι οποίοι επιφέρουν καταστροφικές συνέπειες στην εργατική τάξη, τη φύση και τελικά στην κοινωνία. Η αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης των εργαζομένων, η καταλήστευση της εργατικής δύναμης, συνοδεύονται από ληστρική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, ανταγωνισμούς για την

ιδιοκτησία και τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών, ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, πολέμους.

Το ΚΚΕ αναδεικνύει ότι μόνο η ανατροπή του σάπιου καπιταλιστικού συστήματος στην Ελλάδα και σε όλο τον πλανήτη, η οργάνωση των οικονομιών και κοινωνιών με εργατική - λαϊκή εξουσία, που δε θα στηρίζονται στο καπιταλιστικό κέρδος, αλλά στην ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών, μπορεί να εξασφαλίσει μια προγραμματισμένη και ισόρροπη επίδραση του εργαζόμενου ανθρώπου στη φύση. Θα στηρίζεται στην κοινωνική ιδιοκτησία όλων των φυσικών πόρων και των μέσων αξιοποίησής τους, στον κεντρικό επιστημονικό σχεδιασμό, στην παραγωγή με κίνητρο τη λαϊκή ευημερία.

Του
Αντώνη ΡΑΛΛΑΤΟΥ*

*Ο Αντώνης Ραλλάτος είναι υπεύθυνος της Ομάδας Περιβάλλοντος του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ και μέλος του Τμήματος Αγροτικής Πολιτικής της ΚΕ

